

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Schismaticis. Titvlvs III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

cio procedi possit simpliciter & de plano a, & absque advocatorum ac iudiciorum strepitu & figura. Iubemus tamen, quod si accusatoribus vel testibus in causis hæreticis intervenientibus seu deponentibus (propter potentiam personarum, contra quas inquirunt) videant Episcopos vel inquisitores grave periculum imminuere, si contingat fieri publicationem nominum eorumdem: ipsorum nomina non publicent, sed secretò eorum dicecensano Episcopo, vel eo absente ipsius vicario, quando inquisitores procedunt: quando verò procedit Episcopus, eorum inquisitoribus, si haberi commodè possit copia eorumdem: ac nihilominus sive Episcopus, sive inquisitores processerint, aliis quibusvis personis providis & honestis, iurisque peritis (quas ad hoc vocari, & eis per eorum processum super quo deliberandum est seriòse manifestari, ac integraliter explicari, & de ipsorum consilio ad sententiam vel condemnationem procedi volumus) exprimentur: sicque (non obstante, quòd illis contra quos huiusmodi deposuerunt, nomina ipsorum non fuerint publicata) adhibeatur ad cognitionem iudicis instruendum plena fides depositionibus testium eorumdem. Et ut eorumdem accusatorum & testium periculis efficacia occurratur, & cautius in inquisitionis negotio procedatur: præsentis constitutionis auctoritate permittimus, quòd Episcopus vel inquisitores secretum possint indicare illis, quibus (ut præmissum est) processum huiusmodi explicabunt: & in eos si arcana consilia, seu processus, sibi sub secreto ab eisdem Episcopo, vel inquisitoribus patefacta, præter eorum licentiam aliis patefecerint, excommunicationis sententiam, quam ex secreti violatione ipsi facto incurrant (si eis expedire videbitur) promulgare: sic tamen, quòd inquisitores Episcoporum, vel Episcopos inquisitores non excommunicent: hac de causa, sed Episcopi ex iniuncto ex nunc à nobis sub virtute sancte obedientie districto præcepto ad secretum huiusmodi teneantur. Cessante verò periculo supradicto, accusatorum & testium nomina (prout in aliis sit iudiciis) publicentur. Ceterum in his omnibus præcipimus, tam Episcopos, quam inquisitores puram & providam intentionem habere, ne ad accusatorum vel testium nomina suppressenda, ubi est securitas, periculum effe dicant: nec in eorum discrimen securitatem asserant, ubi tale periculum imminet, super hoc eorumdem conscientias onerantes. Constitutiones verò, ordinationes, & mandata alia prædecessorum nostrorum in negotio hæreticæ pravitatis facta, concessa, seu etiam ad consilia responsa, quæ constitutionibus supra scriptis & super eadem editis pravitate non obvient, in suo volumus robore permanere.

DE SCHISMATICIS.

TITVLVS III.

CAP. I.

In prima parte ponit arengam usque ad vers. videlicet, in qua dicit, quòd Coloman. Iacobus & Petrus olim cardinales, & filii Joannis, fratres scilicet dicti Petri dicitur, expectati noluerint ad eum redire, sed in profundum malorum descendentes sua aggravabant debilita: quare variis poenis tulit in eos, quas ad certitudinem præsentium & memoriam futurorum hinc inferit. Secundo ponit præ-

a De ista clausula vide Luffancum Clem. supra, in num. 1, 2, 3. & ibi alii. De R. in extravag. ad reprimendum, in verbo Summari. b Hæcæ semper præsumitur imminere tali periculo, & idò indistinctè sicut observari, ut in crimine hæresis, namquam publicentur nomina accusatorum vel testium, vide extravag. Ione. Papa, quam affert Repertorium inquisitorum, verbo, nomina. c Dicitur, per, deest in manuscriptis codicibus. d In antiquioribus legitur consurgit, supradictis.

nos, quæ præstiti in ipso Iacobum & Petrum ad eos commo-
 nis terrore ponit parata, quas rursus contra filios & ipsos debili-
 tus sig. ad vers. reman. Ibi, quarto ponitur parata, quæ de
 terro debilitate dicitur Iacobum & Petrum procedendum habere
 runt, vel eis vel prædictis fratribus Joanne fratre Johannis, & alio
 vers. hoc & alia. Ibi quinto & ultimo præcipitur, ut in
 firmas prædictas, & ea præcepta servabuntur, ut in præ-
 mises excessus puniri similitudo panis in postquam, hoc dicit, Iacobus
 & Petrus.

Bonificus VIII.

AD succidendos infructuosos palamios pelliceros & nocivos, quos (quasi ficus tina) domus de Colonna produxit, necesse est in iustitia iustitiam dirigere gressus suos, ad cor reverti, & agere penitentiam dignos fructus, licet diutius expectatum fuerit, videlicet de Colonna, & Petrum nepotem suum, olim sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalem, & filium quendam Joannis de Colonna, fratris dicti Jacobi, & Joannis Petri præfati, posteros & fautores & sequaces eorumdem in virtute altissimi exurgentes, spiritualiter & temporaliter, contra eos duximus procedendum. Ceterum præter dictis Iacobum & Petrum, descendentes in profundum malorum, & molientibus inconcussilem tuncam Domini, sancte videlicet ecclesiæ, scindere unitatem, & gladium acutibus linguas suas, & prout impetunt, contumaciter in verba & blasphemias & schismatica, quædam essentia depoliti utebantur, perurbem & aretam mundicellamata & edificaverunt, schismaticos iniquitatem facendam, & maledicere conscientie bonæ signum, & vitiosam materiam disputandi, qui veritate non poterant, nos saltem lacerare convictis præsumptuosum: quoniam dicta licet postquam superiori assertionem contraxerit, & in clarioribus rationibus confutata, diutius eorum instantibus non daret responsum, ut contra eorum rabies, atrocitate sonora presidentis in supremo iudicio solus frangeretur, & patens veritas per scriptam sententiam publicam notionem, nostrumque silentium in supplicium eis foret, processus tamen contra ipsos & alios de eorum successivè varios, diversisque temporibus, spiritualibus & temporales poenas & sententias continentes & multas, quorum (quia totum tenorem constitutionis in prædicto inferere longum esset) ex eis quædam compendiosè collata huic nostre constitutioni duximus inferenda, ad certitudinem præsentium, & memoriam futurorum: videlicet, quòd ex causis, quæ rationaliter non moverentur, de fratrum nostrorum consilio deposimus dictos Iacobum & e Petrum à cardinalatus episcopatus eisdem, & ab omni cardinalatus commodo & honore, ipsosque iudicavimus schismaticos & blasphemos, de omnibus quam hæreticos puniendos expositis personis eorumdem fidelibus capiendis, omnibus beneficiis, officis, honoribus, dignitatibus, & prælatis perpetuò privandis eisdem, & reddentes inhabiles ad habendam, custodiendam bonis mobilibus & immobilibus, iuribus & possessionibus publicatis. Contra matros insuper de posteris dicti Joannis spiritualiter & temporaliter duximus multipliciter procedendum, eorum bonis & iuribus publicatis, & confiscatis, ipsiusque posteris dicti Joannis per masculinam & femininam lineam descendens debitis indignis perpetuò redditus ad cardinalatus honorem, & quilibet officia, beneficia, & ministeria in ecclesia memorata vel eius curia: alibi vero usque ad quartam generationem. Omnem personam prædictam & futuram cujuscunque fuerit præmencionem, cen-

a Huius appellationis non veniunt hactenus de Arch. P. dicitur, sup. tit. pro. c. statum. adde, gl. in Cl. 1. de leg. 1. de Vid. de tract. de success. ab intest. Font. b alia: in verba blasphemias & schismatica. c Vid. l. si servus. b. phaniam. ff. si quis unum, & de demonstratio. ff. de condit. & demorg. Font.

44
 dignitas, dignitas, aut status ecclesiastici vel mundani
 (quibus forsitan Romanæ ecclesiæ cardinalis) que i-
 debentur & Petrum, vel eorum alterum scienter &
 deliberatè pro cardinalibus habuerit & tenuerit, aut ad
 opus illorum admiserit, seu votum eorum vel alicuius i-
 sphyrum suffragium in electione Romani Pontificis ad-
 miserit, aut in Pontificem Romanum elegerit, nomina-
 verit, assumptit, vel receperit, seu dederit in his vel ad
 hoc auxilium, consilium, vel favorem, excommunica-
 tionis sententia duximus innodandum, à qua (absque ex-
 pressa licentia Romani Pontificis) non possit absolvi, nec
 excom. per collegium Apostolicæ sedis, eadem sede vacan-
 te, eundem privamus: nihilominus omnes, qui dictis
 ludo & Petro, aliis de rebus dicti Ioannis favorem præ-
 buerint, vel ausilium in rebellionem vel schismate perli-
 scunt, excommunicationis sententia innodantes. Et si
 illi per nos facta in prædictis nostris processibus,
 ac interdictis nostris bullatis super eis confessis contenta,
 ad satisfactionem perpetuè valitura ratificamus, confir-
 mamus, & etiam innovamus, eandemque a de novo fa-
 ctionem de fratre nostro consilio prædictorum. Et
 si ab eorum malitia non inveniat successorem & puni-
 tionem prædictis exemplar retrahat alios ab officio, ac
 in oblivionem veritas veniens, non vagetur incerta: sta-
 tuimus itaq; decrevimus, & ut ipsa inviolabiliter ob-
 serventur, & quod similes excessus & culpæ poenis simi-
 libus in posterum puniantur.

DE HOMICIDIO.

TITVLVS IV.

CAP. I.

*Per aliquem factum, vel tantum mandatum aliquem interfici-
 tum, ab eodem diffidat, absq; alicuius prelatione senten-
 tiam mortis excommunicationis & depositionis ab officio & benefi-
 cio, a. d. secundam Zen.*

Innocentius quartus In Concilio generali Lug-
 dunensi.

Porro humani redemptionis generis, de summis coe-
 lum ad ima mundi descendens, & mortem tan-
 dem subiens temporalem Dei filius Iesus Chris-
 tus, ut gregem sui precio sanguinis gloriosi redemptionem,
 immortales post resurrectionem ad partem, absque pa-
 re defecisset, ipsius curam B. Petro Apostolo (ut lux
 habet) sine se ceteros in Christiana religione firmaret,
 mandavit ut ad salutis opera suæ accenderet devo-
 tionem, & ad salutem commisit, unde nos eisdem Apostoli
 officio (disponente Domino, licet immeriti) successores
 esse, & ipsius redemptionis locum in terris, quamquam
 vulgare tenentes, circa gregis eiusdem custodiam soli-
 tione vigilis, & animarum salutis iugis atten-
 tione cogitationis intendere, summo vendonoxia, & a-
 pud populum debemus, ut excusati a nobis negligenti-
 bus, nostrique cordis oculis diligentia sedula vi-
 giliantibus, animas Deo lucifacere sua nobis cooperante
 gratia valeamus.

Cum igitur illi qui sic horrenda inhumanitate, de-
 ditioneque savitia mortem sibi aliorum, ut ipsos fa-
 cere per assiduos occidit, non solum corporum, sed
 animarum procreant etiam animarum (nisi eos exube-
 rant gratia divina prævenierit, ut sint armis spiritali-
 bus armati, ac omnis potestas tribuatur a Domino
 in ultimum relictumque iudicium exercendum.) Nos
 inter periculosos volentes occurrere animarum, & tam d-

a. In omni littera: eadem de novo, &c. b. ad decernimus.
 c. Vid. Innocentium in summa de ecclesiis lib. 23. c. 36. d. al.
 i. c. non usque presumptores

nefaras presumptiones ecclesiasticæ animadversionis
 mucrone ferire (ut metus poenæ, metus huiusmodi præ-
 sumptionis existat) præsertim cum nonnulli magnæ
 taliter perim formidantes, coacti fuerint securitatem
 ab eorumdem assessorum domino impetrare, scilicet ab eo
 non absque Christianæ dignitatis opprobrio redimere
 quodammodo vitam suam.

Sacri approbatione concilii statuimus, ut quicumque
 princeps, prelatus, seu quavis alia ecclesiastica secula-
 ritivè persona, quempiam Christianorum per dictos as-
 sessores interfecit, vel etiam mandaverit (quan-
 quam mox ex hoc forsan non sequatur) aut eos re-
 ceperit, vel defendit seu occultaverit, excommuni-
 cationis & depositionis à dignitate, honore, ordine, of-
 ficio, & beneficio incurrat sententia ipso facto: & illa
 liberè alii per illos (ad quos eorum collatio pertinet)
 conferatur: sit etiam cum suis bonis mundanis omni-
 bus, tanquam Christianæ religionis inimicus, à toto Chri-
 stiano populo perpetuè diffidatus, & postquam proba-
 bilibus constitit argumentis, alicum scelus tam
 execrabile commississe, nullatenus alia excommuni-
 cationis, vel depositionis, seu diffidationis adversus eum
 sententia requiratur.

CAP. II.

*Sine poena irregularitatis possunt clerici de suis malefactoribus
 conquiri coram iudice seculari, etiam de criminibus, ex quibus de-
 betur poena sanguinis: expresse protestando, quod ad poenam sangui-
 nis non intendunt. h. d. Ioan. And.*

Bonifacius VIII.

Relatis b vel clericis quibuscunque, qui de laicis
 suis malefactoribus querelam penes secularem iudi-
 cem deponentes, petunt emendam sibi fieri, & provide-
 ri, ne contra eos talia de cetero præsumantur, protestan-
 do expresse quod ad vindictam e seu poenam sanguinis
 non intendunt, imputari non debet: quamvis alià
 tali casu de iure debeatur poena sanguinis irrogari, si iudex
 mortem illis inferat iustitia exigente.

Alioquin si prelati aut clerici propter metum huius-
 modi (quia iudex ad poenam sanguinis possit a proce-
 dere de suis malefactoribus) taliter conquiri non aude-
 rent, daretur plerisque materia trucidandi eosdem, & il-
 lorum bona liberè depraedandi.

CAP. III.

*Mandanti aliquem verberari, secuta mors imputatur. hoc dicit
 secundam Zen.*

Idem.

Is, qui mandat aliquem verberari (sicut expresse inhi-
 beat ne occidatur ulla tenus, vel membro aliquo mutil-
 letur) irregularis efficitur, & mandatarium fines mandati
 excedens mutillet vel occidat. Cum mandando in culpa
 fuerit, & hoc evenire posse debuerit cogitare.

DE VSVRIS.

TITVLVS V.

CAP. I.

*Prædè innovat & observari præcipit Lateranense concilium
 contra usurarios editum usque ad ver. & quia. Vis præcipit omni-
 bus dominis & universitatibus terrarum, ne permittant alienoge-
 nis in terra suis conducere domos, ad exercendum farum, vel con-
 ductus habere, & quod aliqui eis ad hoc domos non locet, usque ad
 verfic. qui veris. Vis imponit poenam clericis contravenientibus,
 usque ad verfic. ceterum. Vis imponit poenam laicis, & hæc facta
 usque in finem. Ioan. And.*

a. Vid. l. non omnes. §. à barba. ff. de re milit. b. Vid. Decretum
 consil. 119. & Felix. in cap. assert. extr. de presumpt. c. Pro-
 per doctores hic vide Fritum in cap. quædam. extr. de iur. iur. &
 d. alii. possit.

